

vizuális tartalmak

Bernáth Gábor

képi fordulat

A világon az elmúlt évtizedekben lezajlott egy vizuális fordulat:

- jóval több képet fogyasztunk, mint korábban;
- ezt igazolja a mindennapi tapasztalat is: például milyen esélye vannak egy kép nélküli facebook poszt terjedésének egy jól megválasztott képpel útnak indított poszttal szemben;
- a kognitív tudományok eredményei: „minden, amit tudunk, fizikai példával szemléltetve van az agyunkban”. (Lakoff: Ne gondolj az elefántra, Napvilág kiadó, 83. o.)

néhány leváltandó dogma1: sokkolás

- A vizuális sokkolás nem célravezető, hanem csömörhöz vezet. A hatás egyre rövidebb tartó, és sokakban éppen az elfordulást hívja elő. Vagy ami még rosszabb: idővel hozzászokunk pl. az erőszak képeihez.

néhány leváltandó dogma2: dramatizálás

- A dramatizálás nem biztos, hogy hatékony. Különösen olyan kérdésekben, mint például a szegénység. A nagyon drámai szegénységkép hamar felveti az elhanyagolás, beletörődés, igénytelenség lehetséges motívumait. Éppen a dramatizált bemutatások indítják be azokat az értelmezéseket, amelyek a szereplők saját felelősségét vetik fel.

http://kisebbsegkutato.tk.mta.hu/uploads/files/olvasoszoba/intezetikiadvanyok/Csak_masban.pdf

néhány leváltandó dogma3: „cukiság”

A „cuki képek” nem mindent visznek, hanem gyorsan kopnak.

kreativitás

- Az igazán ikonikus képek nemegyszer éppen meghökkentő mivoltukkal, vagy azzal tudnak hatni, hogy kivezetnek a hétköznapi rutinokból. Ezzel operálnak például a megfordító, kereszt-kategorizációs, vagy a sztereotípiáinkat mozgósító, majd ezekre reflektáló kísérletek. ennek egyik erős vizuális példája:
<https://nytlive.nytimes.com/womenintheworld/2017/05/18/photos-featuring-racial-role-reversals-of-american-women-spark-strong-reactions-online/>
- Pl. Joel Parés projektje, a Judging America, (<http://www.joelpares.com/judging-america-1/>), vagy ennek magyarországi adaptációja: <http://gallery8.org/hu/news/2/73/a-roma-test-politikaja-i-nincs-artatlan-kep>

lehetséges célok

- *láthatóvá tenni*, nem illusztrálni
- a láthatóság, mint *kontroll*
<https://www.facebook.com/ajplusenglish/videos/1042717822536391/>
- tartalmak, képek folyamatos készítését *stimulálni*
- *cselekvésre/csatlakozásra ösztönözni*
(pl. <http://korhazikoszt.tumblr.com/>)

vizuális stratégia: mit szeretnénk megmutatni?

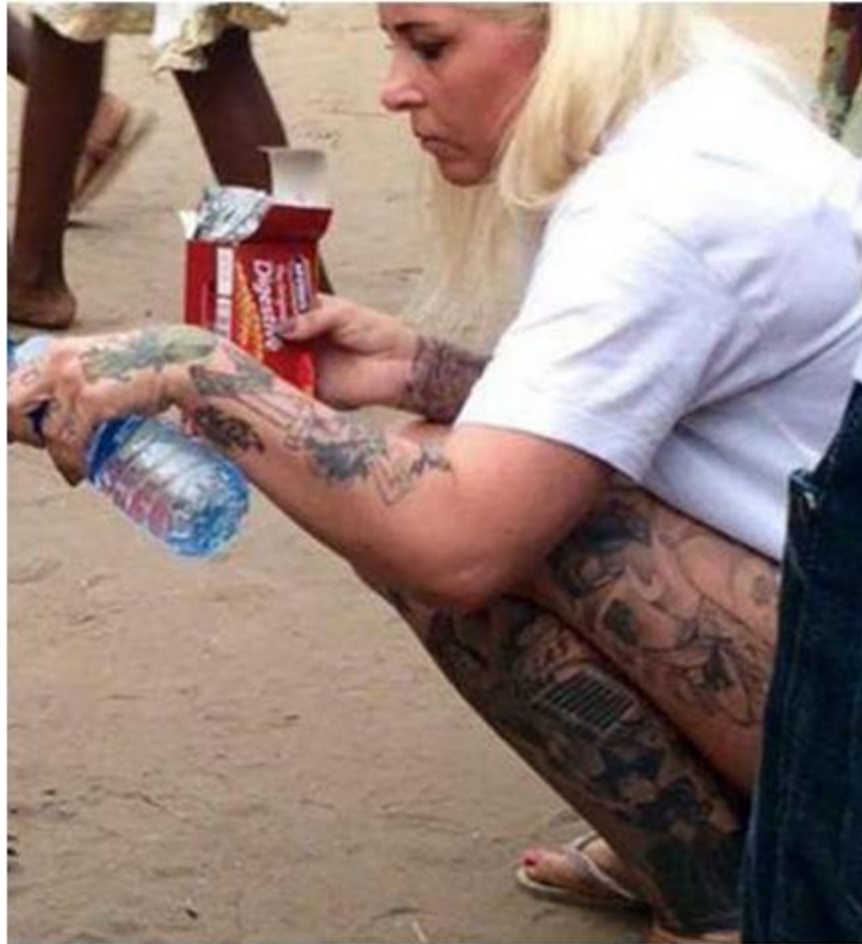
- Egy tudatos, és átgondolt képstratégia a kommunikációs tervezés elengedhetetlen része. Ha „minden, amit tudunk, fizikai példával szemléltetve van az agyunkban”, akkor a *cselekvés* biztosan az a kép, ami másokat is mozgósíthat. Ha igazságtalannak és az erőfeszítéseinket is kikezdőnek látjuk, hogy pl. a hajléktalanság kapcsán rendre – az egyébként a hajléktalan emberek kisebbségét kitevő --, az aluljárókban, vagy a parkokban pihenő, nem egyszer az ápolatlanság jegyeit mutató emberek képei dominálják, érdemes azon dolgozni, (például riportok elkészültének elősegítésével), megmutassuk mondjuk az erdőlakók hétköznapijait.

magáért beszél

A cselekvés gyakran maga is képelőállító aktus. Egy ételosztás, mint ez itt, a Blaha Lujza téren, összegyűjti és láthatóvá teszi a rászorulókat. Lehet azon vitatkozni, hogy van-e és mekkora a szegénység, de ez a kép magáért beszél.

a cselekvés modelljei

Általában az elesettet, rászorulót mutatjuk a képeken, mint a kép bal oldalán. Ez azonban gyakran nem többet, mint gyorsan múló lelkiismeret-furdalást, esetleg bűntudatot okoz. Nem lenne-e jobb a segítséget is promótálni, szerepmodelleket népszerűsíteni? A segítővel könnyebb azonosulnunk.

kreativitás

És a kreativitás itt van,
körülöttünk.

mémek és humor

Szaladok, hogy legyen otthon kecsap
Mer' az uram azon nyomban lecsap!

A képek könnyen kezdenek afféle vírusként terjedni, a humor pedig nagyon erős vivőanyag. Egy példa: az Univer macsó reklámjára született egyik válasz. Továbbiak: http://hvg.hu/kkv/20170406_Nekiment_az_internet_nepe_a_noveros_majonezflakonoknak

ingerküszöb

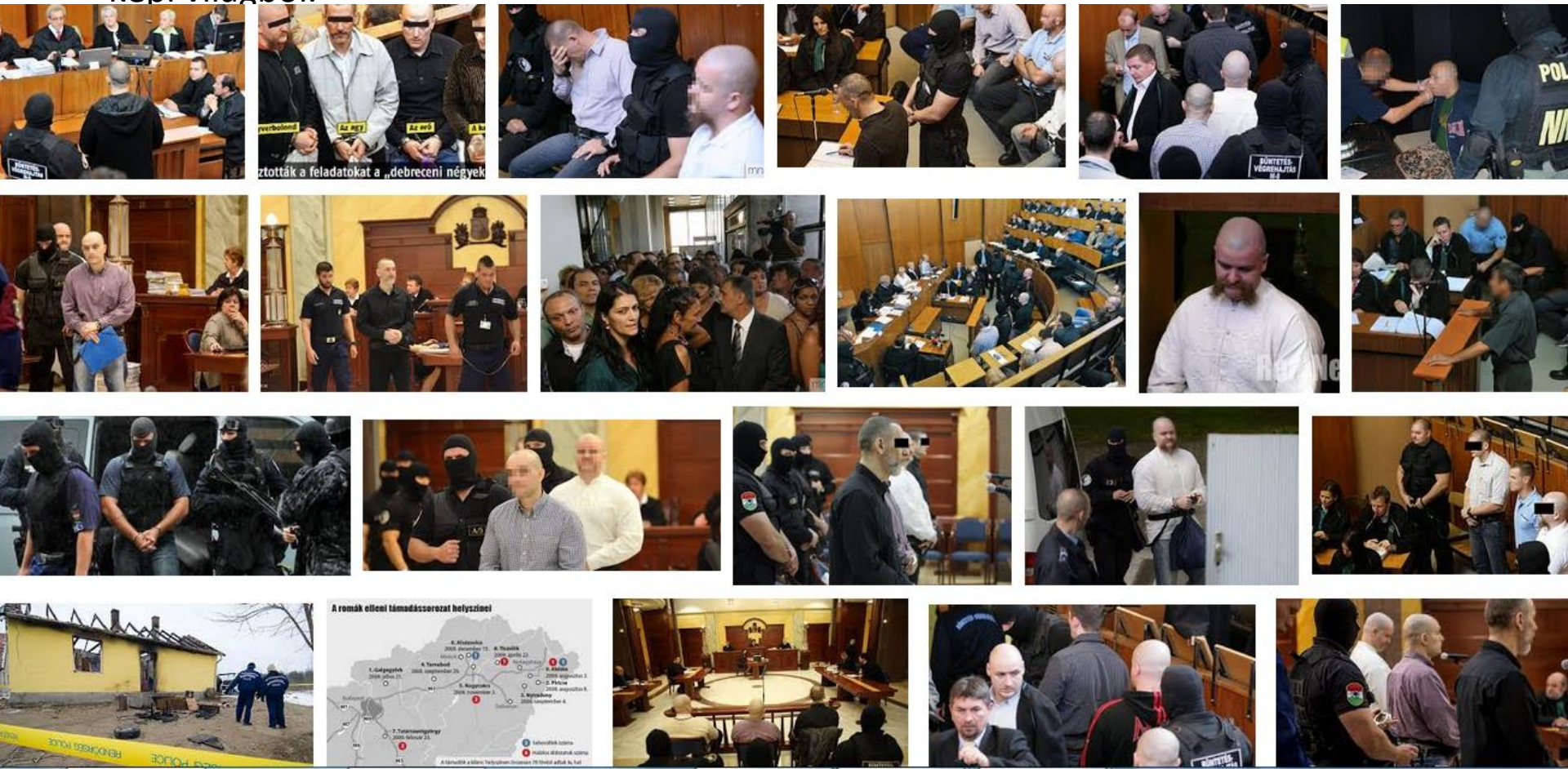

Az erőszak és fájdalom képei gyorsan emelik az ingerküszöböt, a sokkolás már csak ezért sem célravezető. De főleg azért nem, mert lehet egy olyan hatásuk, hogy hozzászoktatnak az erőszak látványához.

reprezentációs küzdelem, egy példa:

Google képkereső: „romagyilkosságok” 1-22

A képek szintjén is zajlik reprezentációs küzdelem. Ez a képek a google képkeresőjében egy adott pillanatban a keresőszóval összekötött, legszélesebb körben terjedő képeket mutatja. Jól látható, hogy az áldozatok hogyan szorultak ki ebből a képi világból.

példa2.: Google - roma ember

A 'roma embert' beütve már látszik néhány olyan kép, amikor a romák maguk befolyásolják a róluk kialakuló képet (1/2, 1/5, 3/4-5), de a képek többségét egy közösségről nem a közösség maga készíti. És nem is mindig jó szándékkal készíti.

**Példa3.: ahol nem zajlik (éles) reprezentációs
háború: google - Roma people**

Ugyanaz a keresőszó, angolul beírva.

az önmegmutatás elősegítése

<http://www.szeretlek-magyarorszag.hu/egymas-utan-dobjak-el-kendoiket-a-gyonyoru-irani-nok/>

<http://mystealthyfreedom.net/en/>

Hatékony eszköz lehet olyan felületek létrehozása, ahol emberek megmutathatják magukat, a problémáikat, vagy éppen képekkel demonstrálhatnak. Iránban egy újságíró olyan felületet hozott létre, ahol nők -- tabutörést elkövetve -- fejkendő nélküli önportrékat posztolhatnak. A mozgalom nagy sikere minden bizonnyal hozzájárult, hogy az ezért járó büntetést nemrégiben Teheránban függesztették.

néha elég egy felület...

Egy napos kismama vacsorája. János kórház, 2017.

...hogy a terméketlen zsörtölődést cselekvéssé váltsuk. A 'kórházi koszt' felületen tömegével posztolják az emberek a kórházi ételek kritikáját.

szervezeti feltételek egy működő képi stratégiához

- A képkészítés folyamatossá tétele: hogyan készülnek képek a munkátról? Ki készíti? Hová kerül?
- Hogyan készülnek képek a problémákról, amiket megoldani akartok?
- Hogyan készülnek képek azokról, akiket segítetek/képviseltek?
- Vannak-e olyan programelemek, ahol folyamatosan készülnek képek?

képek: néhány tanács a szervezet képi bemutatásához

- Olyat mutass, hogy a nézőnek legyen kedve benne/veletek lenni!
- Mosolyt!
- A távolság alapesetben elidegenít. A sokaság olyan, amiért az arcokról lemondunk. A féltávoli, kevés embert mutató képeknek rossz a képkivágásuk.
- Mitől válik ki a zajból? Mitől más, mint az unalomig ismert többi kép?
- A kép evidenciát, természetességet tükröz. Egyes csoportok integrációját természetessé teszi, ha együtt csinálnak valamit a többséggel.
- Korlátlan számú képet készíthetsz, minél többet csinálsz, annál nagyobb az esély, hogy köztük lesz az a néhány kevés, amit sokszor használnál.
- Nézz rá kívülről is: te eltöltenél 15 másodpercet ennek a képnek a megnézésével?

néhány film az elrugaszkodáshoz

- érzelmek
<https://www.youtube.com/watch?v=MzRke3G2rZg>
- mentők
<https://www.youtube.com/watch?v=CMstTrW4kmc>
- a segítették https://www.youtube.com/watch?v=o-Fpsw_yYPg
- kategorizáció:
<https://www.youtube.com/watch?v=jD8tjhVO1Tc>
- előítéletek: <https://444.hu/2017/10/25/az-eloteletek-ellen-mutatott-be-kampanyfilmet-a-hosoktere-kezdemenyezes>